

Lovforslag nr. L 212. Fremsat den 3. april 1990 af Mogens Elvensø (FP), Pia Dahl (FP), Kirsten Jacobsen (FP) og Jane Oksen (FP)

Forslag

til

Lov om ophævelse af lov om Socialforskningsinstituttet

(Nedlæggelse af Socialforskningsinstituttet)

Lov om Socialforskningsinstituttet, jf. lovbekendtgørelse nr. 258 af 25. maj 1984, ophæves, og Socialforskningsinstituttet nedlægges.

Bemærkninger til lovforslaget

I besættelsestidens mørke lyste Beveridgeplanen: Gimledrømmen om etablering af det sociallykkelige tusindårsrige gennem intellektuelt bureaukratarbejde.

Derfor foreslog Socialdemokratiet i 1945-programmet Fremtidens Danmark, at vi skulle have et Socialforskningsinstitut. Og det fik vi så.

Og atter en gang oplevede vi, at den brutale virkelighed totalt adskilte sig fra socialisternes skønne teoretikerdrømme.

Omfanget af social velfærd afhænger af ét forhold: produktionsapparatets effektivitet. Flytningen af arbejdskraft og penge fra produktionssektoren over til Socialforskningsinstituttet har snarere mindsket end øget socialstandarden. Og med den gennem de sidste 30 år folketingskabte forværrelse af den danske fremtid har vi ikke længere råd til prestige-dippedutter, som Socialforskningsinstituttet er et klassisk eksempel på.

Derfor genfremsætter Fremskridtspartiet ved nærværende lovforslag forslag til lov om ophævelse af lov om Socialforskningsinstituttet. (Nedlæggelse af Socialforskningsinstituttet), fremsat den 15. februar 1983 (jf. Folketingstidende 1982-83, tillæg A sp. 3233-3238), som var en genfremsættelse af lovforslag nr. L 128 af 16. december 1975 (jf. Folketingstidende 1975-76, tillæg A sp. 2291 f., jf. tillæg B sp. 941 f.). For henholdsvis syv og fjorten år siden var Folketingets øvrige partier endnu ikke tilstrækkeligt vidende om, hvor stærkt de havde ødelagt Danmark, og derfor nedstemte de lovforslaget (se Folketingstidende 1982-83, forhandlingerne sp. 8773-8794 og Folketingstidende 1975-76, forhandlingerne, sp. 9491, jf. sp. 5870-5885).

De skal imidlertid igen og igen belæres om alle de mange små og store skridt, der er nødvendige for at skabe et gældfrit fuldbeskæftigelseslykkedanmark. Vel er nedlæggelsen af bureaukratforetagendet i Borgergade (!) et af de små skridt i denne sammenhæng, men dog en af de mange bække små, der er med til at gøre den store velstandså.

Når nærværende lovforslag engang er vedtaget, vil lovbekendtgørelse nr. 958 af 25. maj 1984 om Socialforskningsinstituttet blive et tomt monument over fortids fejl.

I bemærkningerne til 1975-lovforslaget skrev Fremskridtspartiet:

»De overvejelser, der har fundet sted i det udvalg, der blev nedsat af socialministeren den 14. juli 1972, giver indtryk af, at instituttets arbejde også i de kommende år vil være i bedste fald overflødigt og i værste fald direkte skadeligt.

En række af de arbejdsopgaver, instituttet har beskæftiget sig med i de senere år, har vist, at man stort set beskæftiger sig med unyttig og ligegyldig registrering af oplysninger, uanset om oplysningerne har almen interesse, og uanset om oplysningerne kan bruges til noget som helst. De publikationer, der omtaler instituttets »undersøgelsesresultater«, har stort set ikke interesse for andre end forfatterne.

Som eksempel kan nævnes følgende publikationer, der giver et repræsentativt indtryk af instituttets arbejde i de seneste år:

Bente Ørum: Kønsforskelle blandt skoleungdom. 1973, 216 sider.

Ole Bertelsen og Jytte Ussing: Familiestørrelse og livsstil. 1974, 104 sider.

Peter Gundelach og Helge Tetzschner: Måling af indflydelse i organisationer. En kritik af kontrolkurvemetoden. 1973, 107 sider.

Henning Transgaard: The Cognitive Component of Attitudes and Beliefs: Structure and Empirical Methods. A Review of Some Conceptualizations and Empirical Methods for Discovering and Assigning Structure. 1973, 96 sider.

Mette Kjøller: Interaktionen mellem interviewer og respondent. 1975, 245 sider.

Carl Nørgaard og Erik Jørgen Hansen: Nogle beregninger over befolkningens skoleuddannelse omkring 1990, 38 sider.

Erik Jørgen Hansen: Hvordan måler vi det umålelige?

Instituttets arbejde er et urimeligt spild af menneskelige og økonomiske ressourcer. Langt de fleste af de ovennævnte og instituttets øvrige publikationer bliver læst af måske 5-10 særligt interesserede studerende. Selvfølgelig kan arbejdets kvalitet ikke kun måles på antallet af læsere, men indholdet er desværre i langt de fleste tilfælde aldeles uinteressant, idet

undersøgelsesresultaterne som regel kun er almindeligheder, som ethvert barn vidste i forvejen.

Dertil kommer, at de spørgsmål, der stilles, af mange med rette bliver opfattet som krænkelse af privatlivets fred.

En sådan roden og snagen i folks private anliggender finder Fremskridtspartiet forkert at udføre på skattekedernes regning.«

I bemærkningerne til 1983-lovforslaget kunne Fremskridtspartiet tilføje:

»Hovedpræget i udviklingen siden 1976 har været, at Socialforskningsinstituttet har lært noget – men langtfra nok – af fremskridtskritikken.

Derfor må tålmodigheden nu være opbrugt ved fortsat at øse skattekedermidler ud til dette foretagende, der ifølge finanslov § 15.01.03. og 04. årligt lægger beslag på 18.051.100 kr. og over 100 menneskers arbejdskraft – alt taget ud af samfundets ressourcer, der er særdeles sparsomme i forhold til den enorme genopretningsopgave via egentlig produktion, som det danske samfund står over for. Til det anførte beløb kommer antagelig mindst 10 millioner kroner på tillægsbevillingsloven vedrørende såkaldte »udefra rekvirerede forsknings- og serviceopgaver«. Men det er ikke mere »udefra«, end at det stort set er andre skattekedersfinansierede styrelser, som betaler.

Det bemærkes, at forslagsstillerne kun har ønsket den enkle lovtækt »Socialforskningsinstituttet nedlægges«, men at vedkommende udvalgssekretær herefter har meddelt, at hvis lovforslaget ønskes fremsat af forslagsstillernes ordfører, skal det ændres til den tekst, hvori forslaget nu fremsættes. Forslagsstillerne mener, at denne realitetsændring gør lovforslaget dårligere, men har ikke haft anden mulighed end at bøje sig for dem, der sidder på censur-magtapparatet.«

Nu – i 1990 – kan Erhvervs-Bladet fra 16. marts 1990 under overskriften »Socialforskningsinstituttet er helt overflødigt« i en artikel af Niels Kallesøe fremhæve:

»Socialforskningsinstituttets virksomhed er ikke populær i Erhvervslivet. Flere læsere har foreslået instituttet nedlagt.

I kampagnen »Større effekt, mindre skat« kommer mange ind på, at udgifterne til mange mindre institutter, råd etc. kan spares. Disse udgifter er ganske vist

ikke særlig store, men sammenlagt er der tale om betydelige beløb.

Socialforskningsinstituttet har gennem årene været kritiseret for svingende kvalitet i arbejdet. Der er sket opstramninger, men alligevel stilles der spørgsmålstegn ved værdien af det arbejde, der laves.

En del af instituttets nuværende arbejde kan efter flere kritikeres opfattelse klares bedre og billigere af private meningsmålingsinstitutter og private virksomheder, der beskæftiger sig med analyseproblemer.

Der peges også på, at der finder en betydelig forskningspræget indsats sted i kommunalt og amtligt regi.

Denne indsats mener adskillige erhvervsfolk i øvrigt også er overflødig og udtryk for »overadministration«, medens kommunalfolk, embedsmænd i stat, amter og kommuner peger på, at der bruges milliardbeløb i den sociale sektor, og at det derfor er nødvendigt at vide mere om de sociale problemer, behov og strukturer for at bruge disse penge med rimelig fornuft.

— — —
Ser man på Socialforskningsinstituttet, har det beskæftiget sig med alt lige fra, hvad der kaldes »grundforskning i den sociale sektor«, alkoholpolitik til undersøgelser og vurderinger af problemer omkring førtidspension.

Der er adskillige eksempler på opgaver udført for offentlige myndigheder som led i tilrettelæggelse af lovgivning af både social- og beskæftigelsesmæssig karakter.

Der udsendes løbende publikationer fra instituttet.

I Finansministeriets budgetdepartement oplyser man, at Socialforskningsinstituttet koster ca. 17 mio. kr. årligt netto. Der omsættes for ca. 37 mio. kr., men en del af virksomheden er skilt ud. Den omsætter for rundt regnet 10 mio. kr., og indtægter og udgifter balancerer nogenlunde. Det resterende budget er på 27 mio. kr. brutto og modsvares af indtægter på ca. 10 mio. kr. bl.a. fra publikationer, så nettoudgiften bliver på de førnævnte 17 mio. kr.

Hvor stor en del af Socialforskningsinstituttets indtægter der stammer fra andre offentlige eller halvoffentlige kilder, er ikke nærmere specificeret.«